

ЦЭНТРАЛІЗАВАНАЯ СІСТЭМА ДЗЯРЖАЎНЫХ ПУБЛІЧНЫХ БІБЛІЯТЭК Г. МІНСКА

ІНФАРМАЦЫЙНА-БІБЛІЯГРАФІЧНЫ АДЗЕЛ

Талент чалавечнасці

Да 100-годдзя з дня нараджэння А. Я. Макаёнка

бібліяграфічны спіс

Мінск 2020

ЗМЕСТ

Прадмова

Драматургічная спадчына Андрэя Макаёнка

Творы ў літаратурных зборніках

Аб жыцці і творчасці драматурга

Прадмова

Андрэй Ягоравіч Макаёнак (1920—1982) — драматург, народны пісьменнік Беларусі, адзін з яркіх прадстаўнікоў айчыннай літаратуры ХХ стагоддзя. Працуючы ў камедыйна-сатырычных жанрах, ён сінтэзаваў элементы розных літаратурных форм — фельетона, гумарэскі, памфлета, рэпартажу, народнага тэатра і класічных традыцы, ўзняў айчынную камедыяграфію да лепшых сусветных узораў. П'есы драматурга “Выбачайце, калі ласка”, “Зацюканы апостал”, “Каб людзі не журыліся”, “Лявоніха на арбіце”, “Трыбунал”, “Таблетку пад язык” і інш. сталі класікай нацыянальнай літаратуры. У сваіх творах аўтар высмейваў бюракратызм, кар'ерызм, прыстасавальніцтва, асуджаў бездухоўнасць, сцвярджаў дабро, чалавечнасць, жыццялюбства.

Андрэй Макаёнак вывеў беларускую драматургію да шырокага гледача. Яго п'есы ставіліся ў тэатрах Беларусі, Расіі, Украіны, Прыбалтыкі, Закаўказзя, Сярэдняй Азіі, Польшчы, Чэхіі, Славакіі.

Бібліяграфічны паказальнік “Талент чалавечнасці: да 100-годдзя з дня нараджэння Андрэя Макаёнка” пазнаёміць з матэрыяламі аб жыцці і творчасці пісьменніка, якія знаходзяцца ў фондах дзяржаўнай установы “Цэнтралізаваная сістэма дзяржаўных публічных бібліятэк г. Мінска”. Паказальнік змяшчае кнігі, артыкулы з кніг і перыядычных выданняў. Матэрыял размешчаны: кнігі — у алфавіце, артыкулы — у зваротна-храналагічным парадку. Бібліяграфічны паказальнік будзе карысны ўсім, хто цікавіцца беларускай літаратурай і творчасцю пісьменніка.

Драматургічная спадчына Андрэя Макаёнка

Макаёнак, А. **Збор** твораў : у 5 т. / Андрэй Макаёнак. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1987—1990. — 5 т.

Макаёнак, А. **Выбраныя** творы : у 2 т. / Андрэй Макаёнак. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1980. — 2 т.

Макаенко, А. **Избранное** : [пьесы] / Андрей Макаенко. — Москва : Искусство, 1984. — 533, [2] с., 1 л. портр.

Макаёнак, А. **Выбачайце**, калі ласка : п'есы / Андрэй Макаёнак. — Мінск : Сталія, 2004. — 238, [2] с.

Макаёнак, А. **Зацюканы** апостал : п'есы / Андрэй Макаёнак. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2009. — 301, [2] с. — (Школьная бібліятэка).

Макаёнак, А. **Кашмар**: небяспечная камедыя / Андрэй Макаёнак. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1979. — 64 с.

Макаёнак, А. **Пагарэльцы**; Трыбунал / Андрэй Макаёнак. — Мінск : Ураджай, 2001. — 400 с.

Макаёнак, А. П'есы / Андрэй Макаёнак. — Мінск : Ураджай, 1997. — 348, [2]с., 1л. партр. — (Школьная бібліятэка).

[ЗМЕСТ](#)

Творы ў літаратурных зборніках

Макаёнак, А. Зацюканы апостал; Пагарэльцы : [п'есы] / А. Макаёнак // Чорная панна Нясвіжа : зборнік беларускай драматургіі : [для старэйшага школьнага ўзросту / складальнік К. І. Лабецкая]. — Мінск, 2013. — С. 3—66.

Макаёнак, А. Зацюканы апостал / А. Макаёнак // Сучасная беларуская драматургія: традыцыі і наватарства / рэдакцыйная калегія Г. У. Алісейчык і інш. — Мінск, 2003. — С. 91—149.

Макаёнак, А. Зацюканы апостал / А. Макаёнак // Беларуская камедыя / укладальнік Н. І. Семашкевіч. — Мінск, 2000. — С. 325—378.

Макаёнак, А. Трыбунал : [урывак з трагікамедыі] / А. Макаёнак // Добры дух зямлі дняпроўскай... : Рагачоўшчына літаратурная : паэзія, проза, драматургія, публіцыстыка / [укладанне М. Казлоўскага]. — Мінск, 2016. — С. 110—125.

Аб жыцці і творчасці драматурга

Макаёнак Андрэй Ягоравіч // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. — Мінск, 1999. — Т. 9. — С. 526.

Макаёнак Андрэй Ягоравіч // Республика Беларусь : энциклопедия : [в 7 т.]. — Минск, 2007. — Т. 4. — С. 615—616.

Макаёнак Андрэй Ягоравіч // Энцыклапедыя гісторыі Беларусі : у 6 т. — Мінск, 1999. — Т. 5. — С. 45—46.

Макаёнак Андрэй Ягоравіч // Культура Беларусі : энцыклапедыя : [у 6 т.]. — Мінск, 2014. — Т. 5. — С. 315—316.

Макаёнак Андрей Егорович // Регионы Беларуси : энциклопедия : в 7 т. Т. 3. Гомельская область : в 2 кн. — Мінск, 2013. — Кн 2. — С. 454.

Макаёнак Андрэй Ягоравіч // Тэатральная Беларусь : энцыклапедыя : у 2 т. — Мінск, 2003. — Т. 2. — С. 65—66.

Макаёнак Андрэй // Беларускія пісьменнікі : біябібліяграфічны слоўнік : у 6 т. / [пад рэдакцыяй А. В. Мальдзіса]. — Мінск, 1994. — Т. 4. — С. 167—175.

Андрэй Макаёнак // Беларускія пісьменнікі (1917—1990) : даведнік / [складальнік А. К. Гардзіцкі]. — Мінск, 1994. — С. 356—357.

Макаёнак Андрэй Ягоравіч // Беларуская мова : энцыклапедыя. — Мінск, 1994. — С. 327—328.

Макаёнак Андрэй Ягоравіч // Беларусь : энцыклапедычны даведнік. — Мінск, 1995. — С. 456.

Васілеўская, Г. А. Іх было чацвёра : аповесць, апавяданні / Галіна Васілеўская. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2013. — 172, [2] с.

Аповед-успамін пра чатырох салдат Вялікай Айчыннай вайны, пісьменнікаў Андрэя Макаёнка, Івана Шамякіна, Аляксея Кулакоўскага, Пятра Васілеўскага.

Колас, Г. Д. Аўтографы Андрэя Макаёнка / Г. Д. Колас. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1992. — 285 с.

Усікаў, Я. К. Андрэй Макаёнак : нарыс жыцця і творчасці / Я. К. Усікаў. — Мінск : Народная асвета, 1984. — 136 с. — (Народныя пісьменнікі БССР).

Навумовіч, У. А. Андрэй Макаёнак (1920—1982) / У. А. Навумовіч // Беларуская літаратура : вучэбны дапаможнік для навучэнцаў / У. А. Навумовіч. — Мінск, 2013. — С. 399—409.

Верціхоўская, М. І. Традыцыі і наватарства ў творчасці Андрэя Макаёнка (X клас) / Верціхоўская, М. І. // Урокі літаратуры ў старшых класах / М. І. Верціхоўская. — Мінск, 2011. — С. 29—84.

Рашэтнікава, Н. Б. Андрэй Ягоравіч Макаёнак, 1920—1982 / Н. Б. Рашэтнікава // Беларуская літаратура XX стагоддзя : (біяграфіі, бібліяграфія, літаратурная крытыка) : даведнік для старэйшага школьнага ўзросту / [Д. Я. Бугаёў і інш. ; навук. рэд.: У. В. Гніламедаў, С. С. Лаўшук]. — 2-е выд. — Мінск, 2008. — С. 183—191.

Ерохин, Р. Андрей Макаенко: «Я отбоился в том десанте... Керченском»/ Роман Ерохин // Интонация вздоха: беседы, очерки, россыпь / Р. Ерохин; [предисловие И. Шамякина]. — Минск, 2005. — С. 527—550.

Лаўшук, С. С. Андрэй Макаёнак, 1920—1984 / Лаўшук С. С. // Гісторыя беларускай літаратуры XX ст. : у 4 т. / Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Аадыленне гуманітарных навук і мастацтваў, Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы; [рэдкал.: У. В. Гніламедаў і інш. ; навук. рэд.: У. В. Гніламедаў, С. С. Лаўшук]. — 2-е выд. — Мінск, 2004. — Т. 4, кн. 1. — С. 237—269.

Сохар, Ю. М. Андрэй Макаёнак / Ю. М. Сохар // Тэатральныя пуцявіны : мастацтвазнаўчыя артыкулы, рэцэнзіі, творчыя партрэты / Ю. М. Сохар. — Мінск, 2003. — С. 343—357.

Арлоў, У. А. “Хлопцы, у нас так дрэнна з гумарам!” / Уладзімір Арлоў // Магія белага экрана = Магія белага экрана / Уладзімір Арлоў. — Мінск, 2002. — С. 135—139.

Успаміны пра А. Макаёнка.

Бугаёў, Д. Лёс драматурга: літаратурны партрэт А. Макаёнка / Д. Бугаёў // Спавадальнае слова / Д. Бугаёў. — Мінск, 2001. — С. 281—322.

Авринская, Е. С первых дней години горькой... / Елена Авринская // Вечерний Минск. — 2019. — 2 мая. — С. 9.

О писателях-фронтовиках и улицах, носящих их имена: И. Шамякине, А. Макаенке, И. Мележе.

Улица имени... Макаёнка // Минский курьер. — 2019. — 11 окт. — С. 32.

Марціновіч, А. З Рагачоўскага рога — усяго многа / Алесь Марціновіч // Польша. — 2016. — № 8. — С. 171—190.
Гл. на с. 179—180.

Анисенко, В. Макаенок — это целая эпоха / Валерий Анисенко // Неман. — 2015. — № 12. — С. 183.

Лаўшук, С. Узорваючы агрэхі эпохі / Сцяпан Лаўшук // Польша. — 2015. — № 12. — С. 139—149.

Макаенок — это целая эпоха : [статэі]// Неман. — 2015. — № 12. — С. 170—183.

Марчук, Г. Драматургі. Андрей Макаенок / Георгий Марчук // Советская Белоруссия (Беларусь сегодня). — 2015. — 2 дек. — С. 8—9.

Шамякіна, Т. Драма камедыёграфа : мемуарныя нататкі пра Андрэя Макаёнка / Таццяна Шамякіна // Польша. — 2015. — № 11. — С. 112—123.

Ермаловіч-Дашчынскі, Д. Макаёнак для падлеткаў / Дзмітрый Ермаловіч-Дашчынскі // Мастацтва. — 2015. — № 10. — С. 8—9.

Юнаш, М. Структурна-семантычныя пераўтварэнні саматычных фразеалагізмаў : на матэрыяле п'ес Кандрата Крапівы, Кастуся Губарэвіча і Андрэя Макаёнка / Марына Юнаш // Роднае слова. — 2015. — № 8. — С. 30—32.

Шамякіна, Т. О "Тайне драмы" и двух друзей : воспоминания об А. Макаёнке / Т. Шамякіна // Неман. — 2011. — № 1. — С. 197—206.

Лаўшук, С. Калі не я — дык хто? / С. Лаўшук // Роднае слова. — 2010. — № 11. — С. 29—32.

Ціхая, Д. Сучаснае сцэнічнае ўвасабленне твораў Андрэя Макаёнка / Дзіяна Ціхая // Роднае слова. — 2010. — № 11. — С. 100—102.

Лаўшук, С. На творчай арбіце Андрэя Макаёнка / С. Лаўшук // Польша. — 2010. — № 8. — С. 136—146.

Смірноў, А. Развіццё жанру антыутопіі ў беларускай літаратуры канца ХХ ст. / А. Смірноў // Роднае слова. — 2008. — № 11. — С. 30—33.

Пра творчасць Андрэя Макаёнка і іншых беларускіх пісьменнікаў.

Сабалеўскі, А. На кірмашы і з кірмашу : п'еса "Пагарэльцы" Андрэя Макаёнка і яе тэатральнае жыццё / А. Сабалеўскі // Роднае слова. — 2008. — № 10. — С. 22—26.

Лаўшук, С. "Пабядуем дый жыць будзем" : вобраз маці ў творчасці А. Макаёнка / С. Лаўшук // Роднае слова. — 2006. — № 10. — С. 8—11.

*****

12 лістапада — 100 гадоў з дня нараджэння А. Я. Макаёнка (1920—1982), драматурга, народнага пісьменніка Беларусі : бібліяграфічны спіс / складальнікі: В. Я. Асаёнак, Н. А. Шашэнька ; рэдактары: К. Д. Варанько, Н. А. Шашэнька // Новыя кнігі: па

старонках беларускага друку. Даты беларускага календара (кастрычнік — лістапад). — 2020. — № 6. — С. 9—11.